

MUHASEBE VE FİNANS İNCELEMELERİ DERGİSİ

Dergi Anasayfası: www.dergipark.gov.tr/mufider

VERGİ KAYIPLARININ OLUŞUMU VE ÖNLENMESİNDE MUHASEBE MESLEK MENSUPLARININ ROLÜNE YÖNELİK BİR ARAŞTIRMA

A RESEARCH ON THE ROLE OF ACCOUNTING PROFESSIONAL MENTIONS IN THE FORMATION AND PREVENTION OF TAX LOSSES

Seyit Karapınar^{a*}

a İstanbul Ticaret Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, a Muhasebe ve Denetim Programı,

MAKALE BİLGİLERİ

Makale Tarihçesi:

Gönderilme Tarihi 03.01.2018

Düzenleme 05.01.2018

Kabul Tarihi 16.01.2018

Anahtar Kelimeler: Vergi, Vergi Kayıpları, Muhasebe, Muhasebe Mesleği

Jel Kodları: H26, M41

ÖZET

Vergiler toplumsal yaşamın vazgeçilmez bir parçasıdır. Devletin egemenlik sınırları dâhilinde yaşayan vatandaşlarına yönelik sağladığı hizmetlerin finansmanına karşılık en önemli gelir unsuru vergilerdir. Bu sebeple kamu harcamalarının finansmanının sağlanması amacıyla vergilerin zamanında ve eksiksiz tahsil edilmesi gereklidir. Devlet açısından vergi kayıpları, toplumsal hayatta önemli sorunlar doğurabilecek bir problemdir. Bu problemlerin oluşumu ve çözümünü de muhasebe bilimini işaret etmektedir. Çünkü vergilerin ödenebilir hale gelmesi veya olası vergisel kayıpların önlenmesi için muhasebeye ve dolayısıyla muhasebe meslek mensuplarına ihtiyaç vardır.

Bu araştırmada vergi ve vergi kayıpları hakkında tanımlara yer verilmiş olup, muhasebe kavramı ve muhasebe mesleğiyle ilgili genel kavramlara değinilmiş, vergi kayıplarının oluşumu, muhasebe meslek mensuplarının vergi kayıplarının oluşumuna etkisi, muhasebe mesleği açısından vergi kayıplarının sebepleri ile meslek mensuplarının vergi kayıplarını önlemeye yönelik çalışmalarına değinilmiştir. Bu hususta vergi kayıplarını doğuran muhasebe uygulamaları ile muhasebe meslek mensuplarının vergi kaybının oluşumuna etkisi araştırılmış, çeşitli çözüm önerileri getirilmeye çalışılmıştır.

* Sorumlu Yazar, E-mail adresi: seyitkarapinar@hotmail.com

ABSTRACT

ARTICLE INFO

Article history:

Received 03.01.2018

Revised 05.01.2018

Accepted 16.01.2018

Keywords: Taxes, Tax Losses,

Accounting, Accounting

Profession

Jel Codes: H26, M41

Taxes are an indispensable part of social life. They make out the most important financing source for the services the state offers to his citizens who live within its boundaries. Therefore it is essential to collect taxes without delay and fully complete in amount in order to finance public expenditure. From the side of the state, tax losses create an issue which may cause important problems in social life. Both the emergence and solution of such problems point out to the scientific area of accountancy as there is a need for the members of this profession in order to enable and ensure tax payment as well to avoid possible tax losses.

This research sums up tax issues and refers to tax loss and to the conceptual structure and profession of accountancy; in succession themes such as emergence of tax losses, impact of members of accountancy profession on tax losses, reasons of tax losses according to members of accountancy profession and their efforts on towards preventing tax losses. In this context accountancy practices leading to tax losses and effects of members of accountancy profession on the occurrence of tax losses were investigated. The conclusion is based on a selection of a number solution proposals related to the problems described above.

1. GİRİŞ

İnsanların beraberce yaşaması, ortak toplumsal sorunlarının çözümüyle sağlanabilir. Böyle olduğu içindir ki, toplumun böylesi sorunlarını halletmesi için bir üstün otorite olarak bağrından devlet denilen organizasyonu çıkarmaktadır. Bu ortak sorunların çözümü aynı toplum içinde yaşayan bireyler aracılığıyla değil, toplum üstü bir kavram olan devlet eliyle gerçekleştirilir. Çünkü bireyler kendi çıkarlarını maksimize etme duygusu ile hareket ederler. Bireyler için toplumsal sorunların çözümü değil, kişisel sorunların çözümü öncelikli ve elzemdir.

Toplumun kamusal ihtiyaçlarını giderememesi, bireyler arasında önemli sorunlar ortaya çıkarır. Bu durum bireylerin bir arada yaşamasının önünde de bir engel oluşturur. O halde devlet bu kamusal ihtiyaçları tatmin etmek amacıyla vatandaşlarına kamusal hizmet sunmak durumundadır. Bu durum aynı zamanda sağlanan kamusal hizmetlerin finansmanı sorununu da beraberinde getirir. Devletin vatandaşlarına yönelik sağladığı kamusal hizmetlerin finansmanında en önemli gelir aracı vergilerdir. O halde, toplumsal düzeni sağlayacak olan devlet bunu vergiler ile sağlayabilecektir. Çünkü vergiler toplumsal yaşamın vazgeçilmez bir parçasıdır. Bu sebeple kamu harcamalarının finansmanının sağlanması amacıyla vergilerin zamanında ve eksiksiz tahsil edilmesi büyük önem taşımaktadır.

Kamusal ihtiyaçların tatmin edilebilmesi, kamusal hizmet sunumunu; kamusal hizmet sunumu da kamusal hizmetlerin finansmanı sorununu ortaya çıkarır. Kamusal hizmetlerin finansmanı sorunu da bir gelir aracı olan vergiler ile çözülebilir. Verginin

mükellef faaliyetleri sonucunda oluşumu ve ödenebilir hale gelmesi de muhasebe bilimini işaret etmektedir. Çünkü vergilerin ödenebilir hale gelmesi veya olası vergisel kayıpların önlenmesi için verginin tarafları (devlet ve mükellefler) arasında, bir aracılık hizmeti olarak muhasebeye ve dolayısıyla muhasebe meslek mensuplarına ihtiyaç vardır.

Muhasebe meslek mensuplarının vergi kayıplarının oluşumu ve vergi kayıplarıyla mücadeledeki rolünü incelemek amacıyla yapılan bu çalışmada öncelikle vergi kavramı, vergi kayıpları, muhasebe kavramı ve muhasebe mesleği ile muhasebe meslek mensupları gibi temel kavramlar hakkında bilgiler verilmiştir. Daha sonra vergi kayıplarının oluşumu ve önlenmesinde muhasebe meslek mensuplarının rolü araştırılmış, varılan sonuçların test edilmesi amacıyla alan çalışması bölümünde muhasebe meslek mensupları, vergi idaresi personeli ve şirket sahipleri (mükellef) ile yapılan anket uygulamasına yer verilmiştir.

2. KAVRAMSAL ÇERÇEVE

Vergi kavramı, devletin, kamusal hizmetleri finanse etmek amacıyla yetkilendirilmiş kuruluşlarca, kanunda belirtilen esaslar dahilinde mükellef olarak belirlenen gerçek ve tüzel kişilerden belirli bir karşılık vaat etmeksizin, hukuki cebir altında, kişi veya kuruluşlardan tahsil edilen ve para olarak ifade edilen bir gelir kaynağıdır.

Vergilemenin en temel amacı kamusal harcamaları finanse edebilmek için gelir sağlamaktır. Ancak devlet, bu temel amacın yanı sıra farklı amaçlarla da vergi toplayabilir. Bunlar sırasıyla; Mali (Fiskal) Amaç, Ekonomik Amaç, Sosyal Amaç, Siyasi Amaç'tır.

Devletin vergileme ile bu amaçları gerçekleştirebilmesi vergi kayıp ve kaçığının önlenmesi ile mümkün olabilir. Vergi kaybı ve vergi kaçığı kavramları birbirine çok benzemekle beraber vergi kaybı, vergi kaçığını da içine alan bir üst kavramdır. Çünkü her vergi kaçığı aynı zamanda vergi kaybı anlamına da gelmektedir ancak aynı durum vergi kaybı için söz konusu değildir. Nitekim her vergi kaybı, vergi kaçığı anlamına gelmez.

Vergi Usul Kanunu'nun 341. maddesinde vergi kaybı şu şekilde tanımlanmıştır: “Vergi ziyayı, mükellefin veya sorumlunun vergilendirme ile ilgili ödevlerini zamanında yerine getirmemesi veya eksik yerine getirmesi yüzünden, verginin zamanında tahakkuk ettirilmemesini veya eksik tahakkuk ettirilmesini ifade eder.” (VUK, 341).

Vergi Usul Kanunu'na göre vergi kayıpları vergilerin eksik tahakkuku veya geç tahakkuk ettirilmesi esasına dayandırılmıştır. Ancak vergi kaçaklarının da vergi kaybı olarak nitelendirilmesi, vergi kayıplarının sadece eksik veya geç tahakkuk ettirilmesinden değil, aynı zamanda hiç tahakkuk etmeyen ama potansiyel olarak vergisel bir yükümlülük doğuran faaliyetler sonucunda oluştuğunu da göstermektedir.

Vergileme aynı zamanda muhasebe ve mükellef kavramlarıyla da doğrudan ilgilidir. Çünkü mükellefler işletme faaliyetlerini, muhasebe meslek mensupları ise bu faaliyetleri analiz ederek vergisel yükümlülükleri ortaya çıkarır.

Muhasebe, işletmenin varlık ve kaynaklarında değişiklik yaratan ve para ile ifade edilen ekonomik olayları, kendi standartları çerçevesinde sınıflandıran, kaydeden, özetleyerek raporlayan, analiz eden ve yorumlayan bir bilgi sistemidir (Çaldağ, 2008, s.3).

Muhasebenin temel amacı, iktisadi bir birim olan işletme ile ilgili ihtiyaç duyulan finansal verileri bilgi kullanıcılarına sunmaktır (Atabey, Parlakkaya, ve Alagöz, 2008, s.7). Esasında bu amaç Vergi Usul Kanunu'na göre hazırlanan Tekdüzen Muhasebe Sisteminin kabul ettiği bir amaçtır. Muhasebenin, bilgi ihtiyacının karşılanması amacı dışında vergi matrahının belirlenmesi ile borç ve alacakların izlenmesi amacını da taşıdığı bilinmektedir (Sevilengül, 2009, s.10).

Muhasebe mesleği ise işletmelerde faaliyetlerin ve işlemlerin sağlıklı ve güvenilir bir şekilde işleyişini sağlamak, faaliyet sonuçlarını ilgili mevzuat çerçevesinde denetlemeye ve değerlendirmeye tabi tutarak gerçek durumu ilgililerin ve resmî mercilerin kullanımına tarafsız bir şekilde sunmak ve yüksek meslekî standartları gerçekleştirmek üzere, ilgili meslek odalarına bağlı faaliyet gösteren meslek grubudur (Tazegül, 2007, s.35).

3. VERGİ KAYIPLARININ NEDENLERİ

Vergi kayıplarının nedenleri mükellef ve muhasebe meslek mensupları ile doğrudan ilgili olabildiği gibi, vergi idaresi sebebiyle de vergi kayıpları ortaya çıkabilmektedir. Aşağıda vergi kayıplarının nedenleri sıralanmıştır;

- Vergi oranları ve vergi yükünün ağır olması,
- Kayıt dışı ekonominin varlığı,
- Mükelleflerin matrah beyanları (eksik veya hiç yapılmaması),
- Muhasebe ve müşavirlik hizmetlerinin yetersizliği,
- Yaygın vergi afları ve vergi affına yönelik beklentiler,
- Yaygın indirim, istisna ve muafiyet uygulamaları,
- Vergi bilinci ve vergi ahlakının zayıflığı,
- Vergi cezalarının caydırıcılığının yetersiz olması sayılabilir.

4. VERGİLEME AÇISINDAN MUHASEBE MESLEĞİNİN ÖNEMİ

Muhasebe ve vergi ilişkisi esasında işletme ve devlet ilişkisinden meydana gelir. Ancak işletmelerin ve devletin muhasebe kullanımı iki farklı amaca dayanır. İşletmeler faaliyet sonuçları ve finansal durumu için muhasebeye ihtiyaç duyarken, devlet ve muhasebe ilişkisi vergilerin zamanında ve eksiksiz tahsil edilmesi durumuna dayanır. Bu iki kısmen farklı amaç muhasebe ve vergi kuralları arasında devamlı bir çatışmanın da kaynağını oluşturur. Vergi idaresi, muhasebe uygulamalarını kendi kontrolü altında tutmayı isterken, muhasebe işletmenin gerçek durumunu ortaya koyabilmek için muhasebe kurallarının uygulanması gerektiğini benimser (Dinç, 2007, s.22).

Tüm bu zıt amaçlara rağmen muhasebe ile verginin birbirinden tamamen ayrılması söz konusu değildir. Çünkü muhasebe ile vergi kuralları arasında devamlılık arz eden bir ilişki vardır. Ancak bazı ülkelerde bu ilişkinin ağırlık payı farklı olabilir. Bu durum mali tabloların hazırlanmasında kullanılan yaklaşımlar üzerinde de etkisini gösterir. Kimi ülkeler uygulamalarında muhasebe kurallarını benimserken, kimi ülkeler de vergi kurallarının etkisi altında kalır. Ülkemizdeki uygulamalar ise her iki yaklaşımın da etkisi altında kalmıştır (Dinç, 2007, s.22).

Uygulama farklılıklarının çözümü için çeşitli standartlar getirilmiş ve muhasebe/vergi ilişkisi ortak bir yaklaşımı benimseyen uluslararası bir standarda oturtulmuştur. Muhasebe kuralları ile vergi kuralları arasındaki ilişki ve bu ilişkinin vergiler üzerindeki etkisinin ne şekilde ölçüleceği, bunun mali tablolara

nasıl yansıtılacağı “UMS 12 (Gelir Vergilerinin Muhasebeleştirilmesi Standardı)”na göre belirlenmiştir. Ülkemizde ise bu standardın karşılığı olarak “TMS 12 (Gelir Vergilerine İlişkin Türkiye Muhasebe Standardı)” kabul edilmiştir (Dinç, 2007, s.22).

Tüm bu gelişmelere rağmen devlet, alınacak vergilere temel olarak vergiyi doğuran olayın belirlenmesi, vergi matrahının doğru saptanması ve vergi tahsilatının yapılabilmesi için işletmenin faaliyet sonuçları ile ilgili bilgilere yani muhasebeye ihtiyaç duyar. Devlet, gerek vergi alacağının belirlenmesi, gerekse işletme dışı bilgi kullanıcılarının haklarının korunması amacıyla işletmedeki muhasebe uygulamasını yönlendirici bir takım yasal düzenlemeler yaparken, uygulamayı da sürekli olarak kontrol eder. Bu nedenle, devlet hem vergi matrahının ve vergi tutarının sağlıklı belirlenmesi hem de sürecin kontrolü noktasında işletmenin varlık ve kaynakları ile faaliyet sonuçları hakkında bilgi ihtiyacı içerisinde (Atabey vd., 2008, s.13).

5. LİTERATÜR ARAŞTIRMASI

Literatürde vergi kayıplarını oluşturan faktörleri açıklamaya yönelik pek çok çalışma bulunmaktadır. Bu çalışmalardan en önemlileri ise vergi kayıplarının oluşumunda önemli bir yere sahip olan muhasebe meslek mensuplarının rollerinin araştırılmasıdır. Yapılmış olan çalışmalar da bu görüşü desteklemektedir (Tazegül, 2007; Daştan, 2011; Özsoy, 2013; Yıldırım ve Özdemir, 2014).

Etik kurallarının vergi kayıpları üzerindeki etkisi yapılan tüm çalışmalarda araştırılmıştır. Yapılan çalışmalarda ülkemizde vergi kayıplarını önlemek için belirlenen etik kuralların yeterli düzeyde oluşmadığı sonucuna ulaşılmıştır (Tazegül, 2007). Ayrıca etik kurallarının muhasebe meslek mensubuna vergi ahlakı ve vergi bilinci kazandırdığı da ortadadır.

Vergi mevzuatının karmaşık yapıda olduğu ve sadeleştirilmesi gerektiği literatür araştırmalarından da anlaşılmaktadır (Tazegül, 2007; Özsoy, 2013; Yıldırım ve Özdemir, 2014). Vergi mevzuatının karmaşıklığı, vergi kanunlarında sık değişikliğe gidilmesi, vergi denetimlerinin yetersizliği, vergi cezalarının caydırıcı olmayışı, sık çıkarılan vergi afları gibi çeşitli hukuki nedenler de vergi kayıp ve kaçığının artmasına yol açabilmektedir (Özsoy, 2013).

Muhasebe meslek eğitimi de vergi kayıpları üzerinde etkili olmaktadır. Yeterli muhasebe meslek eğitimi alanlar, vergi kayıpları ile mücadelenin önemini bilir ve ona göre davranırlar (Daştan, 2011). Vergi bilincini geliştirmek için muhasebe meslek mensuplarının eğitim seviyesinin yükseltilmesi de gerekmektedir (Tazegül, 2007). Ayrıca muhasebe eğitimi veren eğitim kurumları ile meslek mensupları ve vergi idaresi arasında koordinasyon sağlanmalıdır

(Daştan, 2011; Özsoy, 2013; Yıldırım ve Özdemir, 2014).

Ülkemizde muhasebe düzensizliklerine ilişkin yapılan çalışmalar incelendiğinde ise çalışmaların daha çok vergi ahlakının yetersizliği sorununa dayandığı görülmektedir. Meslek mensuplarının muhasebe düzensizliklerindeki etkisinin doğrudan ölçüldüğü çalışmaların ise çok sınırlı olduğu görülmektedir.

Genel olarak literatür incelendiğinde, vergi kayıplarının oluşumunda muhasebe meslek mensuplarının rolü, etik kurallara aykırı davranma, karmaşık vergi mevzuatı ve mevzuata yeterince nüfuz edememe ve muhasebe meslek eğitiminin yetersizliği gibi bulgulara ulaşılmaktadır. Aynı zamanda muhasebe düzensizlikleriyle ilgili herhangi bir alan araştırması yapılmamış, bu kavram literatürde vergi bilinci ve ahlakı ile ilgili hata ve hile kavramlarından oluşan teorik bilgilerle sınırlı kalmıştır.

6. VERGİ KAYIPLARININ OLUŞUMU VE ÖNLENMESİNE YÖNELİK ALAN ARAŞTIRMASI

6.1. Araştırmanın Amacı

Araştırmanın amacı muhasebe meslek mensuplarının vergi kayıplarının oluşumuna etkisi ve vergi kayıplarıyla mücadeledeki rolünü ortaya koymak ve İstanbul genelinde faaliyet gösteren muhasebe meslek mensupları, vergi idaresi personelleri ve şirket sahipleri (mükellef) üzerinde yapılan anket çalışması neticesinde elde edilen bulguları değerlendirmektir.

6.2. Araştırmanın Kapsamı

Araştırma, İstanbul genelinde faaliyette bulunan muhasebe meslek mensupları, vergi idaresi personelleri ve şirket sahipleri (mükellef)ne yönelik olarak internet ortamında çevrimiçi olarak gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın örneklemini İstanbul genelinde faaliyette bulunan muhasebe meslek mensupları, vergi idaresi personelleri ve şirket sahipleri (mükellef) oluşturmaktadır. Bu kapsamda, hedef kitle içerisinde 126 katılımcı anket çalışmasına iştirak etmiştir.

6.3. Araştırmada Kullanılan Veriler ve Veri

Toplama Yöntemi

Vergi kayıplarının oluşumu ve önlenmesinde muhasebe meslek mensuplarının rolü hakkında yapılan bu araştırmada yöntem olarak anket tekniği tercih edilmiştir. Çeşitli literatür araştırmaları ve benzer

çalışmalar incelenerek, katılımcılara en uygun soruları yönlendirerek anket formuna son şekli verilmiştir.

Anket formu katılımcıların demografik özelliklerini gösteren giriş bölümü ve konu ile alakalı dört ana başlıktan oluşmaktadır. Giriş bölümünde meslek mensuplarının demografik özelliklerini ortaya koymaya yönelik sorular sorulmuştur. Diğer bölümler, anket kapsamında dört ana başlık altında sorulan ve 5'li likert ölçeğinde hazırlanan 33 önermeden oluşmaktadır. Bunlar;

1. Bölümde; Etik Kurallara Aykırı Davranmanın Vergi Kayıplarına Etkisi ve Kayıpların Önlenmesi

2. Bölümde; Karmaşık Vergi Mevzuatı ve Mevzuata Yeterince Uyum Sağlayamayan Meslek Mensuplarının Vergi Kayıplarına Etkisi ve Kayıpların Önlenmesi

3. Bölümde; Muhasebe Meslek Eğitiminin Yetersizliğinin Vergi Kayıplarına Etkisi ve Kayıpların Önlenmesi

4. Bölümde; Muhasebe Düzensizlikleri (Hata Ve Hile)'nin Vergi Kayıplarına Etkisi ve Kayıpların Önlenmesidir.

6.4. Araştırmanın Bulguları ve Değerlendirilmesi

Anket çalışmasına katılan muhasebe meslek mensupları, vergi idaresi personelleri ve şirket sahipleri (mükellef)'nin genel özelliklerini belirlemek amacıyla hazırlanan demografik sorulara ilişkin elde edilen bulgular ve yüzdesel dağılımları aşağıdaki tabloda gösterilmektedir.

Tablo 1. Demografik Veriler

Cinsiyet	Katılım Sayısı	%
Erkek	72	57,14
Kadın	54	42,86
Yaş	Katılım Sayısı	%
21 – 25 Yaş Arası	10	7,94
26 – 30 Yaş Arası	27	21,43
31 – 35 Yaş Arası	27	21,43
36 – 40 Yaş Arası	23	18,25
41 – 45 Yaş Arası	19	15,08
46 Yaş ve Üstü	20	15,87
Eğitim	Katılım Sayısı	%
İlköğrenim	5	3,97
Lise	9	7,14
Ön Lisans	11	8,73
Lisans	78	61,90
Yüksek Lisans	17	13,49
Doktora	6	4,76
Meslek	Katılım Sayısı	%

Muhasebe Meslek Mensubu	92	73,02
Vergi İdaresi Personeli	19	15,08
Şirket Sahibi (Mükellef)	15	11,90

Etik kurallara aykırı davranmanın vergi kayıplarına etkisi ve kayıpların önlenmesi

Herhangi bir mesleki faaliyette bulunan birey, o faaliyetin gerektirdiği ve işin doğal akışından kaynaklanan bir takım etik kurallara uymak zorundadır. Etik kurallara uymayan meslek mensupları vergi kayıplarının oluşumuna sebep vererek kamuyu zarara uğratabilecektir. İşte bu sebeple, meslek mensubu kişi etik değerlerin kapsadığı, vergi bilinci ve vergi ahlakına sahip bir şekilde, mesleki kurallara uygun davranarak ve sorumluluklarını bilerek faaliyetlerini sürdürmelidir.

Muhasebe meslek mensuplarının etik ve ahlaki kuralları göz ardı etmesinin yanında etik ikilemlere düşmesi de vergi kayıplarının artmasına sebep olabilmektedir. Etik ikilem, iki veya daha fazla değer çatışma halidir (Başbakanlık Kamu Görevlileri Etik Kurulu, 2017, s.17). Muhasebe meslek mensubu yaptığı herhangi bir faaliyetin etik olmadığını bilmekte ama bunu genel kabul görmüş bir faaliyet olarak tanımlamaktadır. Etik ikilem kişinin, statüsünün ve ahlaki değerlerinin çakıştığı noktada ortaya çıkar.

Muhasebe meslek mensuplarının işletmelerde meydana gelen ekonomik faaliyetleri sistemli bir şekilde kayıtlara almaması, düzenlenecek mali tabloların gerçeği yansıtmaması ve muhasebe meslek mensubunun etik ikilem içinde bulunması toplumda ekonomik yaşama olan güveni olumsuz yönde etkileyecek ve ülkenin ekonomik yapısını, toplumun güvenini sarsacaktır. Bu sebeple işletmelerde bilgi sistemini oluşturan muhasebe mesleğinin işlevinin ve etkinliğinin topluma daha iyi anlatılması ve toplumsal etik kuralları çerçevesinde mesleğin en iyi ve etkin bir biçimde yürütülmesi gerekmektedir (Karacan, 2014, s.69).

Etik kurallara aykırı davranmanın vergi kayıplarına etkisi ve kayıpların önlenmesi başlığı altında katılımcılara bazı sorular sorulmuş olup, verilen cevaplar neticesinde bazı bulgulara ulaşılmıştır. Aşağıdaki tabloda sorulan sorular ve verilen cevapların yüzdesel oranları gösterilmekte, etik kurallarının vergi kayıpları üzerindeki etkisi, etik kurallarının muhasebe meslek mensuplarının davranışları üzerine etkisi ve vergi kayıplarını önlemek amacıyla ne yapılması gerektiğiyle ilgili araştırma sonuçları bize önemli bilgiler sunmaktadır.

Tablo 2. Etik Kurallara Aykırı Davranmanın Vergi Kayıplarına Etkisi ve Kayıpların Önlenmesine Yönelik Araştırma Bulguları

	Kesinlikle Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum
Etik kuralları muhasebe meslek mensuplarını en doğru olanı yapmaya yönlendiren kurallar bütünüdür.	46,03	33,33	10,32	7,14	3,17
Ülkemizde vergi kayıplarını önlemek için belirlenen etik kurallar yeterli düzeydedir.	6,35	8,73	22,22	37,30	25,40
Muhasebe meslek mensupları meslek hayatlarında vergi kaçırma konusunda genelde etik ikilem yaşarlar.	24,60	38,10	15,87	16,67	4,76
Etik kuralları muhasebe meslek mensubuna vergi ahlaki ve vergi bilinci kazandırır.	36,51	31,75	15,87	11,90	3,97
Muhasebe meslek mensupları mükelleflerine karşı öğretici bir rol üstlenmeli, mükelleflere etik ve ahlaki olanı göstermelidir.	46,03	30,16	10,32	9,52	3,97
Bazı muhasebe meslek mensupları etik dışı davranışı geçerli veya haklı göstermeye çalışmaktadır.	40,48	33,33	13,49	7,14	5,56
Mesleki etik kuralları oluşturulurken, muhasebe meslek mensuplarının görüş ve önerileri alınmalıdır.	47,62	34,13	10,32	4,76	3,17

Yukarıdaki tabloda da görüldüğü gibi % 79,36'lık katılımcı görüşlerine göre etik kuralları, muhasebe meslek mensuplarını doğru olanı yapmaya yönlendirmektedir. Doğru olanı yapmak, devletin çıkarlarını korumak, dolayısıyla vergi kayıplarını minimize etmeye çalışmaktır. O halde etik kuralları vergi kayıplarını başlı başına önleyen bir kavramdır. Ancak görülüyor ki % 62,70'lik bir katılımcı grubu ülkemizde etik kuralların yeterli olduğuna inanmamakta ve yine aynı oranda katılımcı muhasebe meslek mensuplarının etik ikilem sorunu yaşadığını belirtmektedir. Tüm bu eksiklik ve problemler vergi gelirlerinde de önemli bir yıpranma oluşturmaktadır. % 68,26'lık bir grup ise etik kurallarının kişiye vergi ahlaki ve vergi bilinci kazandırdığına inanmaktadır. Dolayısıyla bu bilince sahip bireyler, vergi kayıplarıyla mücadelenin bilincinde olur ve ona göre davranırlar.

Vergi kayıplarının nasıl önlenebileceğine yönelik katılımcılara yöneltilen sorular neticesinde de

önemli bulgulara ulaşılmıştır. % 76,19'luk bir katılımcı kitlesi muhasebe meslek mensuplarının öğretici rolünden bahsetmiş, mükelleflerine etik ve ahlaki olanı göstermelidir önermesine katılmışlardır. Yine vergi kayıplarının önlenmesi amacıyla muhasebe meslek mensupları etik dışı davranışı geçerli ve haklı göstermeye çalışmamalıdır. Etik kuralların oluşturulması aşamasında ise muhasebe meslek mensuplarının görüş ve önerilerinin alınması gerektiğine inanan katılımcıların oranı ise % 81, 75 olarak belirlenmiştir.

Karmaşık vergi mevzuatı ve mevzuata yeterince uyum sağlayamayan meslek mensuplarının vergi kayıplarına etkisi ve kayıpların önlenmesi

Mükelleflerin veya muhasebe meslek mensuplarının vergi mevzuatına uygun davranabilmesi yasaların anlaşılabilir, uygulanabilir ve sade olmasıyla yakından ilişkilidir. Sürekli değişen ve karmaşık bir yapıya sahip olan yasalar, mükelleflerin

kimi zaman bu karışıklıktan kaynaklı, istemeden de olsa vergilerini ödeyememelerine sebep olabilmektedir. Vergi kanunlarının karmaşıklığı doğru beyanda bulunamama durumuna da sebep olur. Bu nedenle, kanunlar öncelikle sade olmalı ve vergi sisteminde sürekli değişiklik yapılmamalıdır. Sadeleşen kanunlar mükellef ve muhasebe meslek mensuplarının vergilerini doğru beyan etmelerini sağlayacak, vergi kanunlarının sadeleşmesi mükelleflerin vergiye gönüllü uyumunu da beraberinde getirecek ve vergi kayıplarının önüne geçilebilecektir.

Karmaşık vergi mevzuatı ve mevzuata yeterince uyum sağlayamayan meslek mensuplarının vergi kayıplarına etkisi ve kayıpların önlenmesi başlığı altında katılımcılara bazı sorular sorulmuş olup, verilen cevaplar neticesinde bazı bulgulara ulaşılmıştır. Aşağıda tablolar halinde sorular sorular ve cevaplar analiz edilip, vergi mevzuatının karmaşıklığının vergi kayıpları üzerindeki etkisi, vergi sisteminin muhasebe meslek mensuplarının faaliyetleri üzerine etkisi ve vergi kayıplarını önlemek amacıyla ne yapılması gerektiği araştırma sonuçları ışığında paylaşılacaktır.

Tablo 3. Karmaşık Vergi Mevzuatı ve Mevzuata Yeterince Uyum Sağlayamayan Meslek Mensuplarının Vergi Kayıplarına Etkisi ve Kayıpların Önlenmesine Yönelik Araştırma Bulguları

	Kesinlikle katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle katılmıyorum
Vergi kayıplarının en önemli sebebi vergi mevzuatının karmaşıklığıdır.	38,89	30,95	11,11	15,08	3,97
Ülkemizde vergi mevzuatı titiz bir şekilde hazırlanmaktadır.	7,14	7,94	24,60	28,57	31,75
Vergi mevzuatının karmaşık yapısı verginin belirlenmesi hususunda önemli bir risk unsuru oluşturmaktadır.	35,71	38,89	12,70	7,94	4,76
Meslek mensupları, vergi mevzuatına yeterince hakimdir.	4,76	13,49	24,60	38,10	19,05
Türk Vergi Sisteminde yer alan vergilerin sayısı çok fazladır.	46,83	30,95	11,90	7,14	3,17
Vergi mevzuatının karmaşık yapıda oluşu, muhasebe meslek mensuplarına gereksiz iş yükü oluşturmaktadır.	50	27,78	14,29	5,56	2,38
Vergi mevzuatı yeniden ele alınmalı, vergi çeşidi azaltılarak, sistemsel bütünlük sağlanmalıdır.	53,97	27,78	9,52	5,56	3,17
Vergi mevzuatının karmaşık yapısı muhasebe meslek mensuplarının görüş ve önerilerinden faydalanılarak basitleştirilmelidir.	46,83	32,54	9,52	6,35	4,76
Vergi mevzuatında mümkün mertebe değişiklik yapılmamalıdır.	27,78	23,02	15,87	22,22	11,11

Yukarıdaki tabloda da görüldüğü gibi % 69,84'lük katılımcı görüşlerine göre vergi kayıplarının en önemli sebebi olarak vergi mevzuatının karmaşıklığı görülmektedir. Ülkemizde vergi mevzuatının titiz bir şekilde hazırlanmadığı ve vergi mevzuatının karmaşıklığı önemli bir risk unsuru olarak değerlendirilmektedir. Aynı zamanda % 57,15'lik bir katılımcı grubu Ülkemizde muhasebe meslek mensuplarının yeterli mevzuat bilgisine sahip olmadığına inanmaktadır. Ayrıca %77,78'lik bir katılımcı görüşüne göre vergi mevzuatının karmaşıklığı muhasebe meslek mensupları üzerinde

gereksiz iş yükü oluşturmaktadır. Bu sebeple de vergi kayıpları ortaya çıkabilmekte olduğu ifade edilmiştir.

Vergi mevzuatı kaynaklı vergi kayıplarının nasıl önlenebileceğine yönelik katılımcılara yöneltilen sorular neticesinde de önemli bulgulara ulaşılmıştır. % 81,75'lik bir katılımcı kitlesi vergi mevzuatı yeniden ele alınması ve vergi çeşidinin azaltılması gerektiğini ifade etmişlerdir. Vergi mevzuatının oluşturulması aşamasında ise muhasebe meslek mensuplarının görüş ve önerilerinin alınması gerektiğine inanan katılımcıların oranı ise % 79,37 olarak belirlenmiştir. % 50,80'lik bir grup ise vergi mevzuatında zorunlu

haller dışında değişiklik yapılmaması gerektiğine inanmaktadırlar.

Muhasebe meslek eğitiminin yetersizliğinin vergi kayıplarına etkisi ve kayıpların önlenmesi

Nitelikli muhasebe meslek mensuplarının yetiştirilmesi her şeyden önce kaliteli bir vergi ve muhasebe öğreniminden geçmektedir (Kutlu, 2010, s.233). İyi bir eğitim almayan muhasebe meslek mensubu mesleğin icrası noktasında da önemli problemlerle karşılaşacaktır. Uygulamada başarısız olan muhasebe meslek mensubu, vergi gelirlerinde de önemli kayıplar oluşturabilecektir.

Muhasebe eğitiminin sunduğu bilgileri kişisel kapasitesi içerisinde toplayan muhasebe meslek mensubu aday, kişilerin, firmaların ve devletin temel

taleplerini karşılayabilecek bir meslek mensubuna dönüşecektir. Devletin muhasebe sisteminden temel talebi vergi olduğuna göre, nitelikli muhasebe meslek mensubu devletin vergi talebini karşılamakta üzerine düşen görevi yerine getirecektir.

Muhasebe meslek eğitiminin yetersizliğinin vergi kayıplarına etkisi ve kayıpların önlenmesi başlığı altında katılımcılara bazı sorular sorulmuş olup, verilen cevaplar neticesinde bazı bulgulara ulaşılmıştır. Aşağıda tablolar halinde sorular ve cevaplar analiz edilip, meslek eğitiminin vergi kayıpları üzerindeki etkisi, meslek eğitiminin muhasebe meslek mensuplarının davranışları üzerine etkisi ve vergi kayıplarını önlemek amacıyla ne yapılması gerektiği araştırma sonuçları ışığında paylaşılacaktır.

Tablo 4. Muhasebe Meslek Eğitiminin Yetersizliğinin Vergi Kayıplarına Etkisi ve Kayıpların Önlenmesine Yönelik Araştırma Bulguları

	Kesinlikle katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle katılmıyorum
İyi bir muhasebe meslek eğitimi, muhasebe mesleğinin gelişimi açısından yeterlidir.	27,78	29,37	19,05	19,05	4,76
Ülkemizde muhasebe meslek eğitimine yeterince önem verilmektedir.	7,94	13,49	17,46	33,33	27,78
Muhasebe meslek mensuplarının eğitim düzeyi vergi kayıpları üzerinde etkilidir.	33,33	35,71	13,49	10,32	7,14
Yetersiz muhasebe meslek eğitimi alanların vergi konularına yeterince vakıf olmasının imkanı yoktur.	34,92	35,71	14,29	11,11	3,97
Yeterli muhasebe meslek eğitimi alanlar, vergi kayıpları ile mücadelenin önemini bilir ve ona göre davranırlar.	30,95	37,30	17,46	11,11	3,17
Muhasebe meslek mensubu adayının kaliteli eğitime ulaşmasının önünde engeller (eğitimlerin pahalı olması vb.) bulunmaktadır.	34,92	29,37	15,87	13,49	6,35
Muhasebe mesleğinde, iş başı eğitim programları yaygınlaştırılmalıdır.	46,03	34,13	10,32	6,35	3,17
Muhasebe meslek eğitimi veren eğitim kurumları ile muhasebe meslek adayları ve vergi idaresi arasında koordinasyon sağlanmalıdır.	48,41	35,71	7,14	5,56	3,17
Muhasebe meslek eğitiminde vergi kayıplarıyla mücadelenin önemi vurgulanmalıdır.	48,41	32,54	9,52	6,35	3,17

Yukarıdaki tabloda da görüldüğü gibi Ülkemizde muhasebe meslek eğitimine yeterince önem verilmediği ancak muhasebe mesleğinin gelişiminin verilen eğitim düzeyi ile son derece alakalı olduğu katılımcı görüşleri ile desteklenmiştir. Bunun sonucunda muhasebe meslek mensuplarının eğitim

düzeyi vergi kayıpları üzerinde etkili olduğu görüşü % 69,04'lük bir katılımcı kitlesi tarafından desteklenmiştir.

Vergi kayıplarının yeterli ve kaliteli bir eğitimle nasıl önlenebileceğine yönelik katılımcılara yöneltilen sorular neticesinde % 64,29'luk bir

katılımcı kitlesi eğitimlerin önündeki engellerin kaldırılması gerektiğini ve iş başı eğitim programlarının yaygınlaştırılması gerektiğini ifade etmişlerdir. Aynı zamanda % 84,12'lik bir katılımcı kitlesi muhasebe meslek eğitimi veren eğitim kurumları ile muhasebe meslek adayları ve vergi idaresi arasında koordinasyonun sağlanması gerektiğini düşünmektedir.

Muhasebe düzensizlikleri (hata ve hile)'nin vergi kayıplarına etkisi ve kayıpların önlenmesi

Muhasebde yapılan hata ve hilelerin yani muhasebe düzensizliklerinin vergilendirme açısından önemi büyüktür. Bu önem; muhasebe düzensizliklerinin vergi kaybına sebep olması, bir vergi suçu oluşturması ve vergi cezasını gerektirmesidir. Muhasebe düzensizlikleri ile vergi kayıplarına sebebiyet vermek vergi matrahını aşağı çekmek suretiyle ortaya çıkar. Bu düzensizlikler

işletmeyi olduğundan daha kötü göstermeyi hedefleyen düzenlemelerdir. Şirket yöneticilerini bu tür düzenlemelere iten nedenler genellikle kar dağıtmamak ya da az dağıtmak, az vergi ödemek ya da ödememek, şirketten ayrılan ortaklarla çıkarlar doğrultusunda anlaşmalar yapmak gibi hususlar etrafında toplanmaktadır (Selek ve Arıkan, 2004, s.25).

Muhasebe düzensizlikleri (hata ve hile)'nin vergi kayıplarına etkisi ve kayıpların önlenmesi başlığı altında katılımcılara bazı sorular sorulmuş olup, verilen cevaplar neticesinde bazı bulgulara ulaşılmıştır. Aşağıda tablolar halinde sorulan sorular ve cevaplar analiz edilip, muhasebe düzensizliklerinin vergi kayıpları üzerindeki etkisi, meslek mensuplarının muhasebe düzensizliklerinin oluşumdaki etkisi ve vergi kayıplarını önlemek amacıyla ne yapılması gerektiği araştırma sonuçları ışığında paylaşılacaktır.

Tablo 5. Muhasebe Düzensizlikleri (Hata ve Hile)'Nin Vergi Kayıplarına Etkisi ve Kayıpların Önlenmesine Yönelik Araştırma Bulguları

	Kesinlikle katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle katılmıyorum
Muhasebe düzensizlikleri vergileme açısından önemli bir risk unsuru oluşturmaktadır.	42,86	37,30	10,32	4,76	4,76
Muhasebde hatalı veya hileli işlemlerin en aza indirilmesi vergi kayıplarının önlenmesinde en etkili çözümdür.	34,13	35,71	13,49	11,90	4,76
Muhasebe düzensizlikleri sadece mükelleflerden gelen hatalı ve yanlış veriler sebebiyle meydana gelmektedir.	6,35	16,67	17,46	36,51	23,02
Muhasebe meslek mensupları genellikle vergi kanunlarındaki boşluklardan yararlanmak için hileye başvururlar.	24,60	30,16	19,05	17,46	8,73
Muhasebe meslek mensupları üzerindeki gereksiz iş yükü hata olasılığı artmakta ve vergi kayıplarını tetiklemektedir.	40,48	30,16	19,05	7,94	2,38
Muhasebe düzensizliklerinin önlenmesinde kullanılan mekanizmaların (denetim, iç kontrol vb.) geliştirilmesi vergi kayıplarını da en aza indirecektir.	38,89	42,86	9,52	5,56	3,17
Muhasebe düzensizliklerini en aza indirebilmek için teknoloji yoğun çalışmak gerekmektedir.	42,06	34,92	13,49	7,14	2,38
Mükellefler muhasebe düzenini etkileyecek şekilde muhasebe meslek mensupları üzerinde baskı kurmaktadır.	34,13	29,37	17,46	13,49	5,56

Yukarıdaki tabloda da görüldüğü gibi % 80,56'lık katılımcı görüşlerine göre muhasebe düzensizlikleri, vergileme açısından önemli bir risk unsuru oluşturmaktadır. Çünkü yapılan her hile veya hata vergi gelirlerini zedeleyecektir. Muhasebe düzensizlikleri sadece mükelleflerden gelen hatalı ve yanlış veriler sebebiyle meydana gelmemekte, muhasebe meslek mensupları da muhasebe düzensizliklerine sebep olabilmektedir. % 70,64'lük bir grup muhasebe hatalarına muhasebe meslek mensupları üzerindeki gereksiz iş yükününü göstermekte ve çözümü iş yükünün azaltılarak, hatalı ve hileli işlemlerin en aza indirilmesinde görmektedirler.

Vergi kayıplarının nasıl önenebileceğine yönelik katılımcılara yöneltilen sorular neticesinde de önemli bulgulara ulaşılmıştır. % 81,75'lik büyük bir katılımcı kitlesi vergi kayıplarının önlenmesinin, muhasebe düzensizliklerinin önlenmesinde kullanılan mekanizmaların (denetim, iç kontrol vb.) geliştirilmesine bağlı olduğunu düşünmektedir. Ayrıca % 76,98'lik bir grup vergi kayıplarının önlenmesinin teknoloji yoğun olarak çalışmaya bağlı olduğunu düşünmektedir. Başka bir yüksek katılımlı görüşe göre ise mükelleflerin muhasebe meslek mensupları üzerinde baskıcı tutumlarının engellenmesi muhasebe düzensizliklerini ortadan kaldıracak ve bu sayede en yüksek vergi tahsilatı sağlanabilecektir.

7. SONUÇ

Günümüzde sürekli artan kamu hizmetleri neticesinde ortaya çıkan kamusal harcamaların finansmanında en önemli gelir kaynağı vergilerdir. Çeşitli aşamalardan oluşan vergilendirme süreci vergiyi doğuran olay ile başlamakta, vergi borcunun mükellef tarafından vergi idaresine ödenmesiyle son bulmaktadır. Vergi ilişkisinin devlet ve mükelleflerden oluşan tarafları yanında, bu iki taraf arasında işlerin mevzuata uygun bir şekilde yerine getirilmesi konusundaki aracı bir hizmet grubu olarak muhasebe meslek mensupları da önemli bir aktör olarak tabloda yer almaktadırlar.

Günümüz vergi sistemi içerisinde muhasebe mesleğinin önemi giderek artmaktadır. Muhasebe meslek mensupları bir kamu görevlisi olarak görülmekte ve bir kamu görevlisinin sorumluluklarını taşıması beklenmektedir. Devletin en büyük beklentisi ise mükelleflerin vergisel yükümlülüklerinin yerine getirilmesi aşamasında, onları, vergi kanunlarında öngörüldüğü şekilde vergi ödemeye yönlendirmektir. Ancak bu beklentinin karşılanabilmesi için de devletin elini taşın altına koyması ve muhasebe meslek mensuplarına yönelik bir takım koruyucu tedbirler alması gerekmektedir.

Anket sonuçları incelendiğinde, muhasebe meslek mensuplarının mesleki faaliyetlerinde karşılaşmış oldukları sorunların çoğunlukla; mesleki etik kurallarının yeterli düzeyde olmaması, vergi mevzuatının karmaşık yapıda olması, Türk Vergi Sisteminde yer alan vergilerin sayıca çok fazla olması, fazlaca iş yüküne maruz kalmaları, mesleki eğitimlerin yetersizliği ve mükelleflerin muhasebe meslek mensupları üzerindeki baskıları şeklinde olduğu görülmektedir.

Anket çalışmamızdaki vergi kayıplarının oluşumu ve önlenmesinde muhasebe meslek mensuplarının etik kurallar açısından durumunu açıklamaya yönelik sorulara verilen cevaplar oldukça ilgi çekicidir. “Etik kuralları muhasebe meslek mensubuna vergi ahlakı ve vergi bilinci kazandırır.” önermesine katılan katılımcı oranı %68,26'dır. Vergi ahlakı ve bilincine sahip muhasebe meslek mensubu vergi kayıplarıyla mücadele bilincine sahip olur ve vergi kayıplarının önlenmesi aşamasında kamuya yeterli faydayı sağlar. Yine “Bazı muhasebe meslek mensupları etik dışı davranışı geçerli veya haklı göstermeye çalışmaktadır.” önermesine katılanların oranı %73,81 gibi büyük bir orandır ve bu oran göstermektedir ki etik kurallara uyum sorunu vardır. Bu sebeple öncelikle muhasebe mesleğini icra edecek olanlara ahlaki eğitimler verilmelidir. Bu iki sonuç arasındaki ilişkiye göre muhasebe meslek mensupları vergi kayıplarının önlenmesi için etik kurallarının gerekliliğine inanmakta ama mesleğin icrası noktasında inandıkları bu kurallara uyum sağlamamaktadırlar.

Anket çalışmamızdaki bir diğer başlık olan vergi kayıplarının oluşumu ve önlenmesinde muhasebe meslek mensuplarının vergi mevzuatı açısından durumunu açıklamaya yönelik sorulara verilen cevaplar da önemli sonuçlar ortaya koymaktadır. “Vergi mevzuatının karmaşık yapısı verginin belirlenmesi hususunda önemli bir risk unsuru oluşturmaktadır.” önermesine katılan katılımcı oranı %74,60'dır. Yani katılımcılar vergi mevzuatının yapısının karmaşık olduğunu kabul etmekte, bu karışıklığında verginin belirlenmesini zora soktuğunu ifade etmekte ve bunun sonucunda da muhtemel vergi kayıplarının oluşacağını belirtmektedirler.

Anket çalışmamızın 3. başlığı olan vergi kayıplarının oluşumu ve önlenmesinde muhasebe meslek mensuplarının mesleki eğitim açısından durumunu açıklamaya yönelik sorulara verilen cevaplar da vergi kayıplarıyla ilgili önemli bilgiler sağlamaktadır. Katılımcılar Türkiye'de muhasebe meslek eğitiminin yeterince verilmediğine inanmaktadırlar ve bunun sonucu olarak da vergi

kayıplarının oluşacağını kabul etmektedirler. “Yeterli muhasebe meslek eğitimi alanlar, vergi kayıpları ile mücadelenin önemini bilir ve ona göre davranırlar.” önermesine katılanların oranı %68,25’dir. Yani yeterli muhasebe meslek eğitimi alan meslek mensubu vergi kayıplarının önlenmesi için mücadele eder.

Anketimizin son başlığı olan vergi kayıplarının oluşumu ve önlenmesinde muhasebe meslek mensuplarının muhasebe düzensizlikleri açısından durumunu açıklamaya yönelik sorulara cevaplar aramaya yöneliktir. “Muhasebe düzensizlikleri vergileme açısından önemli bir risk unsuru oluşturmaktadır.” önermesi %80,16 gibi büyük bir katılım almıştır. Buna göre muhasebedeki hatalı ve hileli işlemler vergi kayıplarının en önemli sebeplerinden biri olarak görülmektedir.

Görülüyor ki vergi kayıplarının olumunda etik kurallar, vergi mevzuatını yapısı, mesleki eğitimler ve muhasebe düzensizlikleri önemli yer kaplamaktadır. Ülkemizde vergi kayıplarının oluşumu bu dört ana unsura dayansa da vergi kayıplarına etki eden çeşitli durumlar da mevcuttur. Tüm bu çalışmalar neticesinde anlaşılıyor ki vergi kayıplarının oluşumunda meslek mensupları, onları etkileyen dış faktörler sebebiyle ortaya çıkmaktadır. Ancak yine görülüyor ki vergi kayıplarını önlemek de yine muhasebe meslek mensuplarının en önemli görevidir ve bu mücadelede en büyük gayret onlara düşmektedir.

KAYNAKÇA

Atabey, N. A., Parlakkaya, R., & Alagöz, A. (2008). Genel Muhasebe Dönem Sonu İşlemleri. Konya: Atlas Kitapevi Yayınları.

Çaldağ, Y., & Ayanaoğlu, Y. (2008). Genel Muhasebe (5. b.). Ankara: Gazi Kitapevi Yayınları.

Daştan, A. (2011). Muhasebe Meslek Mensuplarının Vergi Kayıp ve Kaçaklarının Önlenmesindeki Rolü: Doğu Karadeniz Bölgesine Yönelik Bir Araştırma. Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi(2).

Dinç, E. (2007, Ocak - Haziran). Muhasebe ve Vergi Kuralları Arasındaki İlişki ve Gelir Vergileri (TMS 12) Standardının Muhasebe Uygulamalarına Etkisi. Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi(28).

Karacan, S. (2014). Etik Kavramı ve Muhasebe Meslek Etiği (1. b.). Kocaeli: Umuttepe Yayınları.

Kutlu, H. A. (2008). Muhasebe Meslek Mensupları ve Çalışanlarının Etik İkilemleri: Kars ve Erzurum İllerinde Bir Araştırma. Ankara Üniversitesi Siyasal Bilimler Fakültesi Dergisi(2).

Özsoy, Ş. (2013). Muhasebe Meslek Mensuplarının Vergi Kayıp ve Kaçağı ile Mücadeledeki Rolü:

Karabük İlinde Bir Araştırma. Karabük : Karabük Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi.

Selek, S., & Arıkan, Z. (2004, Temmuz). Muhasebe Düzensizlikleri ve Vergilendirme. Vergi Dünyası Dergisi(275).

Sevilengül, O. (2009). Genel Muhasebe (15. b.). Ankara: Gazi Kitapevi Yayınları.

T.C. Başbakanlık Kamu Görevlileri Etik Kurulu. (2017). Etik Rehberi. Ankara.

Tazegül, A. (2007). Türkiye’de Vergi Kayıp ve Kaçakçılığının Nedenleri ve Önlenmesine Yönelik Muhasebe Meslek Mensuplarının Görüşleri: Kars Örneği. Kars: Kafkas Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi.

Vergi Usul Kanunu. (1961, Ocak 10). Resmi Gazete.

Yıldırım, M., & Özdemir, M. (2004, Eylül). Muhasebe Meslek Mensuplarının Vergi Kayıp ve Kaçağı ile Mücadeledeki Rolü Üzerine Bir Araştırma: Giresun Örneği. Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi (5).